

ΦΕ2: ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ ΜΑΣ - Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ

2 ώρες

Ένα «αστραφτερό» χαμόγελο μάς φέρνει πιο κοντά με τους άλλους ανθρώπους. Εκτός από ένα όμορφο χαμόγελο, σε τι άλλο χρησιμεύουν όμως τα δόντια;

Πείραμα

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Όργανα - Υλικά
μικρό καθρεπτάκι

Παρατήρησε προσεκτικά και μέτρησε τα δόντια σου χρησιμοποιώντας το καθρεπτάκι.

- ◆ Πόσα δόντια μέτρησες στην επάνω και πόσα στην κάτω σιαγόνα;
- ◆ Είναι ίδια τα δόντια στην επάνω και στην κάτω σιαγόνα;
- ◆ Ποιες διαφορές παρατήρησες ανάμεσα στα δόντια που βρίσκονται στο μπροστινό και σε αυτά που βρίσκονται στο πίσω μέρος της σιαγόνας;

 Παρατήρηση

- ◆ Μέτρησα 12 δόντια στην επάνω σιαγόνα και 12 στην κάτω σιαγόνα.
- ◆ Ναι, τα δόντια στην επάνω και στην κάτω σιαγόνα είναι ίδια.
- ◆ Τα μπροστινά δόντια είναι κοφτερά και μυτερά, ενώ τα πίσω δόντια είναι πλατιά και έχουν μεγάλη επιφάνεια.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 **Πείραμα**

Δάγκωσε ένα μήλο και μάσησέ το. Με ποια δόντια κόβεις ή σκίζεις την τροφή; Με ποια τη μασάς;

 Παρατήρηση

Με τα μπροστινά δόντια κόβουμε και σκίζουμε την τροφή, ενώ με τα πίσω δόντια μασάμε την τροφή.

Παρατήρησε προσεκτικά τα δόντια στον παρακάτω πίνακα. Ποια είναι πλατιά με μεγάλη επιφάνεια, ποια είναι πλατιά με μικρή επιφάνεια και ποια είναι μυτερά; Με ποια δόντια κόβουμε και με ποια σκίζουμε τις τροφές; Με ποια τις μασάμε;

ΔΟΝΤΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ
	κοπτήρες	πλατιά δόντια με μικρή επιφάνεια	με τα δόντια αυτά κόβουμε την τροφή
	κυνόδοντες	μυτερά δόντια με μικρή επιφάνεια	με τα δόντια αυτά σκίζουμε την τροφή
	προγόμφιοι	πλατιά δόντια με μεγάλη επιφάνεια	με τα δόντια αυτά μασάμε τις τροφές
	γομφίοι	πλατιά δόντια με επιφάνεια μεγαλύτερη από όλα τα άλλα	με τα δόντια αυτά μασάμε τις τροφές

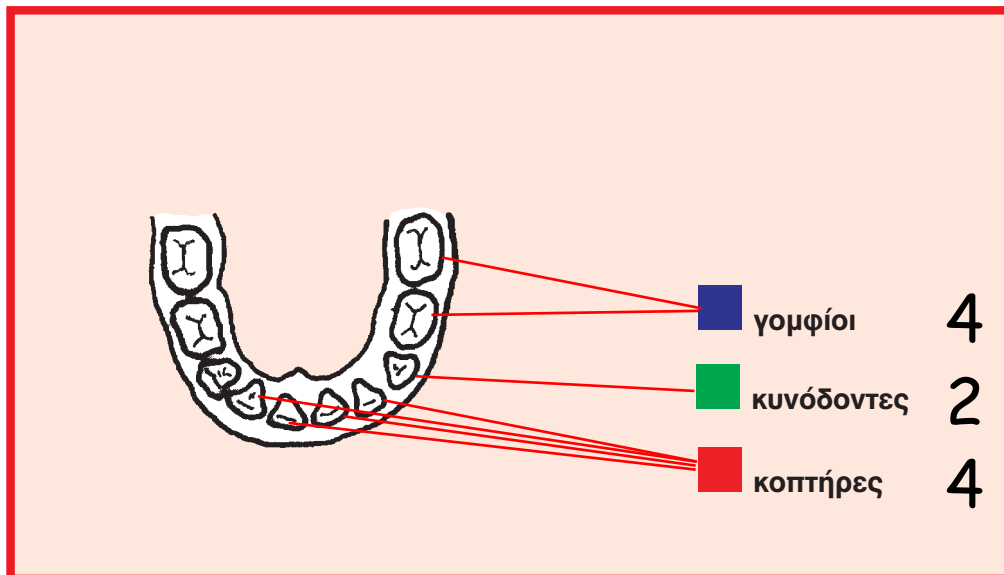

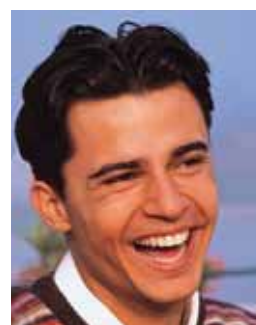
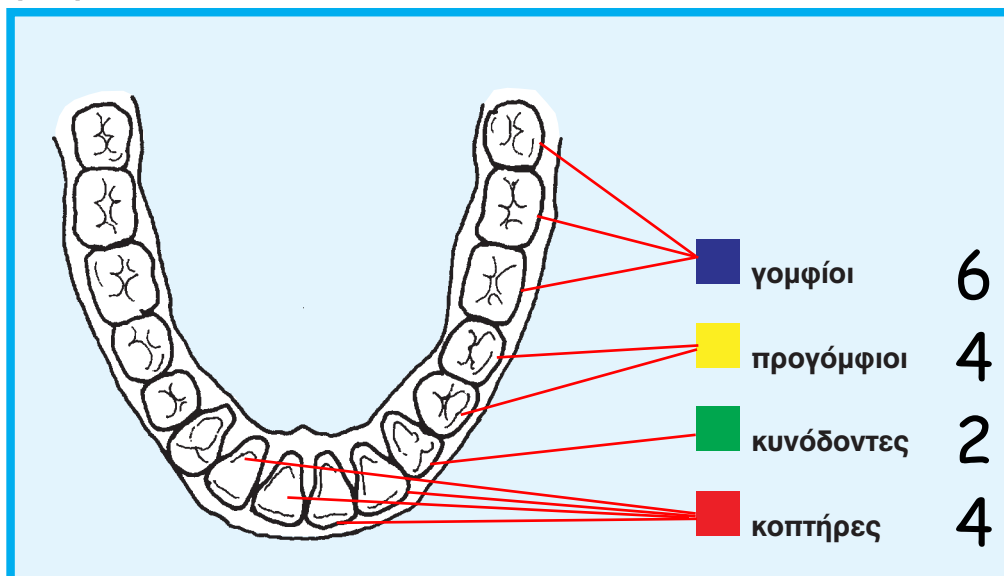
Τα πρώτα δόντια που έχει ένα παιδί ονομάζονται **νεογιλά**. Περίπου στην ηλικία των έξι χρόνων τα νεογιλά δόντια αρχίζουν να πέφτουν. Στη θέση τους βγαίνουν τα **μόνιμα** δόντια.

Με τη βοήθεια της δασκάλας ή του δασκάλου σου χρωμάτισε στις παρακάτω εικόνες τους **κοπτήρες** με κόκκινο χρώμα, τους **κυνόδοντες** με πράσινο, τους **προγόμφιους** με κίτρινο και τους **γομφίους** με μπλε.

νεογιλά δόντια

μόνιμα δόντια

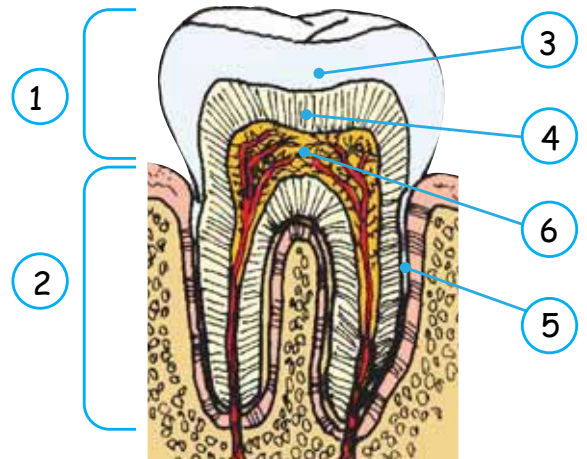
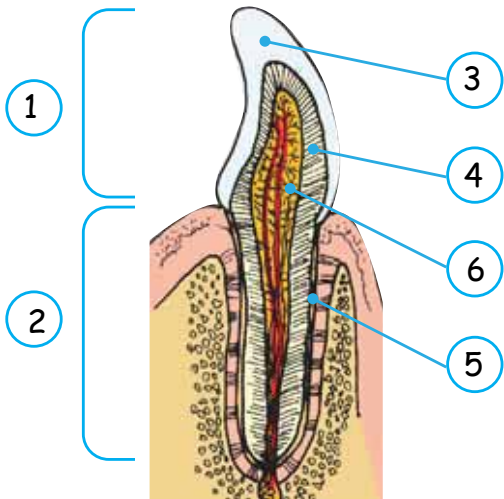
Παρατήρησε προσεκτικά τα δόντια του παιδιού και του ενήλικα στις εικόνες. Ποιες διαφορές παρατηρείς ανάμεσα στα νεογιλά και στα μόνιμα δόντια;

Τα νεογιλά δόντια είναι 10 σε κάθε σιαγόνα, ενώ τα μόνιμα 16. Τα νεογιλά δόντια είναι μικρότερα από τα μόνιμα. Ο αριθμός των κοπτήρων και των κυνόδοντων είναι ίδιος, στα νεογιλά δόντια όμως δεν υπάρχουν προγόμφιοι, αλλά μόνο τέσσερις γομφίοι, ενώ στα μόνιμα τέσσερις προγόμφιοι και έξι γομφίοι.

Από τα δόντια μπορούμε να δούμε μόνο το εξωτερικό μέρος. Στις εικόνες μπορείς να δεις πώς είναι το εσωτερικό των δοντιών. Με τη βοήθεια της δασκάλας ή του δασκάλου σου συμπλήρωσε στα κουτάκια τις ονομασίες από τα μέρη του δοντιού.

1 Μύλη
Το τμήμα του δοντιού που βλέπουμε.

2 Ρίζα
Το τμήμα του δοντιού που είναι σφηνωμένο μέσα στα ούλα.

3 Αδαμαντίνη
Λευκή, σκληρή ουσία που καλύπτει το τμήμα του δοντιού που βλέπουμε.

4 Οδοντίνη
Βρίσκεται ανάμεσα στην αδαμαντίνη ή την οστεΐνη και τον πολφό.

5 Οστεΐνη
Ουσία που καλύπτει το τμήμα του δοντιού που είναι σφηνωμένο μέσα στα ούλα.

6 Πολφός
Μαλακή ουσία, στην οποία βρίσκονται τα αιμοφόρα αγγεία και τα νεύρα.

και στο εσωτερικό...

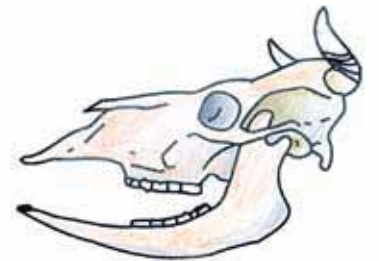
Συμπέρασμα

Με τα δόντια κόβουμε, σχίζουμε και μασάμε τις τροφές. Ανάλογα με το σχήμα και τη λειτουργία ονομάζουμε τα δόντια : κοπτήρες, κυνόδοντες, προγόμφιους και γομφίους.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

1. Στα σκίτσα βλέπεις τα δόντια δύο διαφορετικών ζώων. Ποιο ζώο είναι φυτοφάγο και ποιο σαρκοφάγο; Μπορείς να εξηγήσεις την απάντησή σου;

Φυτοφάγο στην πάνω εικόνα. Τα δόντια του είναι πλατιά με μεγάλη επιφάνεια, για να μπορεί το ζώο να μασά την τροφή του. Το κάτω ζώο είναι σαρκοφάγο. Τα δόντια του είναι μυτερά και κοφτερά, για να μπορεί να κόβει και να σκίζει την τροφή του.

2. Λύσε το σταυρόλεξο

1. Το εσωτερικό του δοντιού, στο οποίο βρίσκονται τα αιμοφόρα αγγεία και τα νεύρα.
2. Περιβάλλει εξωτερικά τη ρίζα.
3. Το τμήμα του δοντιού που βρίσκεται μέσα στα ούλα.
4. Βρίσκονται μέσα στον πολφό.
5. Περιβάλλει εξωτερικά τη μύλη.
6. Βρίσκεται ανάμεσα στον πολφό και την αδαμαντίνη ή την οστεΐνη.
7. Το τμήμα του δοντιού που βλέπουμε.

				5								
				A								
1	Π		6	O	Δ	O	N	T	I	N	H	4
	O			A							E	
	Λ			7	M	Y	Λ	H			Y	
	Φ				A						P	
2	O	Σ	T	E	I	N	H				A	
	Σ				T							
					3	P	I	Z	A			
						N						
						H						

3. Η επίσκεψη στον οδοντίατρο είναι απαραίτητη μόνον όταν πονούν τα δόντια μας;

Είναι απαραίτητη, ακόμα και αν δεν πονούν τα δόντια μας, για προληπτικούς λόγους.

Στο επόμενο μάθημα ψαλίδι και κόλλα.

